

בעזה ש"ת

מים עמוקים עצה כלב איש ואיש תבונה ידולה
סטריקור

עצה ותבונה

דברי תורה
מכ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה
'עומק לב'

שיעורים ושיחות קודש
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
'מים עמוקים'
'דולה התבונה'

פרשת תרומה תשפ"ד

סנין זכור
לאברהם
סטריקוב

קובץ צ"ד

ערש"ק
פרשת תדומה
תשפ"ד

לתדומות והנצחות:
052-7620204

לקבלת הגליון בדוא"ל:
a609200101002@gmail.com

רחוב דוד 32 ירושלים

ניתן להאזין לשיעורי
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מדי ליל שישי בשידור חי
במערכת 'קול סטריקוב'
מס' 072-3371263 שלוחה 4.
כמו כן ניתן להאזין לאחר השיעור
וכן בקו שיעורי כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א בקול הלשון
מס' 073-2951269 שלוחה 1.

קול רנה וישועה באהלי צדיקים
בקול רנה ושמחה מתוך הדרת כבוד וחרדת קודש באנו לשנר
בזאת ברכת מזל טבא משומקא דליבא קדם פני
מורה דרכינו ומאיר נתיבותינו עטרת ראשינו וגור תפארתנו

לרגל השמחה השרויה במעון הקודש
בהולדת הנבדה, בת לבנו

הרה"צ ר' יוחנן שליט"א

אחת היא הברכה קדם הסבים הדגולים

מורינו הגה"צ שליט"א

חדב"ן כ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה, רב דבית מדרשינו בב"ב

הנה"צ רבי יצחק צבי אונגאר שליט"א

כ"ק אדמו"ר מניטרא שליט"א

כ"ק אדמו"ר מוועליפאליא שליט"א

יהא רעוא מן קדם אבורן דבשמיא שירויה רבינו שליט"א רוב נחת ותענוג
דקדושה ממנה ומכל יוצ"ח בבריות נופא ונהורא מעליא, ומצלאין
אנו לחיי מלכא שיאריך ימים על ממלכתו וינחנו במעגלי צדק
על מי מנחות עד ביאת נואל צדק בב"א.

נדבת

הרה"צ ר' יוחנן שטרן שליט"א
לרגל שמחת הולדת הבת בשעטו"מ

יה"ר שירווי רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח

תרומה

“ויקחו לי תרומה (כה, ז).

ובמדרש (תנחומא או"ז): “ויקחו לי תרומה, זה שאמר הכתוב (משלי ד, ז) 'כי לקח טוב נתתי לכם', אמר רבי שמעון בן לקיש, שני פרקמטוטין עומדין זה עם זה, אחד צידו מטכסא ואחד צידו פלפלין, אמרו זה לזה, בא ונחליף ציני וצניך, נטל זה את הפלפלין, וזה המטכסא, מה שציד זה אין ציד זה, ומה שציד זה אין ציד זה, אצל התורה אינה כן, זה שונה סדר זרעים וזה שונה סדר מועד, השנו זה לזה, נמלא ציד זה שנים וציד זה שנים, יש פרקמטיא יפה מזו, הוי 'כי לקח טוב נתתי לכם'”.

ובישמח ישראל (או"י) הביא להקשות בשם הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב זי"ע דהן אמת שבמו"מ ומסחר אין תוספת מיוחדת ציד שני הלדדים, כי תחת שהיה ציד זה עד עתה מטכסא יש צידו כעת פלפלין וכן להיפך,

אמנם בחכמות חילוניות וצאומניות יש לכאורה ג"כ דבר זה שיש צורה, כגון כשאחד נפח והשני לורף, ומלמדים זה את זה את אומנותם, אזי נמלא ציד זה שני מיני אומניות וציד זה שנים, שכל אחד נעשה גם נפח וגם לורף, וצמה אפוא ייודע מעלת התורה על פני מילי דעלמא (וראה עץ יוסף שם).

ומיישב הישמח ישראל על פי דברי הגמרא (סוכה מט:) עה"פ (משלי לא, כו) “פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה”, “וכי יש תורה של חסד ויש תורה שאינה של חסד, וכו', תורה ללמדה זו היא תורה של חסד, שלא ללמדה זו היא תורה שאינה של חסד”. ונמלא שיש שני מיני לימוד, ללמוד וללמד, ללמוד זו 'תורה' גרידא, וללמד זו 'תורת חסד'. וכאשר זה שונה לזה סדר זרעים וזה לזה סדר מועד, נמלא שעטם התורה שכבר ידע כל אחד,

(א) חלק מהמאמר הבא כבר נדפס, וחזר ונשנה מחמת תוספת נכבדה שנוסף עפ"י מקורות אחרים.

מתעלה מבחינת 'תורה' גרידא לבחינת 'תורת חסד', וזה כוונת המדרש 'נמלא ציד זה שנים וציד זה שנים', ואין המכוון למה שידוע כעת גם סדר זרעים וגם סדר מועד, אלא שבסדר שכבר ידע גופה יש לו עכשיו שני בחינות.

וזה הוא רק בתורה, אבל באומנות, אף שצוודאי שעושה חסד צמה שמלמד לחצרו, אבל האומנות עצמה שכבר ידע אין נוסף בה כלום, ואילו בתורה, כאשר מלמד לחצרו אזי התורה שכבר ידע משתנה לטיבותא, שנעשית בבחינת 'תורת חסד'.

וי"ל עוד בזה, שכאשר הנפח לומד את אומנות הנורפות, אז יש צידו ידיעה נוספת שאין לה שייכות לאומנות הנפחות, ואין זו מוסיפה לו כלום בנפחות שלו, וכן להיפך ידיעת הנפחות אין מועילה כלום לנורף באומנותו שלו, כי הנפחות והנורפות הם שני דברים נפרדים זה מזה. לא כן הוא צידיעת התורה, ש"דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר" (ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ה), ואם כן כמה שיש לאדם יותר

ידיעת התורה בכל מיני שטחים, הרי הוא מצין יותר את לימודו. וגם כשאין חלק זה שלומד עתה קשור להדיא לחלקים האחרים שכבר למד, הנה כל חלקי התורה הם דבר אחד, וצבאטרף כולם הוא שלימות התורה, ולכן כמה שאדם יודע יותר תורה יש לו יותר שייכות לתורה, וממילא הצנתו בכל דבר שלומד היא צדרגה מעולה יותר. וא"כ כאשר זה ששנה סדר זרעים לומד גם כן סדר מועד אז מלכד מה שידוע כעת גם את סדר מועד, גם ידיעתו משכבר בסדר זרעים משתנה למעליותא, כי ידיעת סדר מועד משלימה לו את ידיעתו בסדר זרעים, ו'הוי כי לקח טוב נתתי לכם'.

ובעֹזְבֵק יותר י"ל, שהנה חכמת התורה היא אלוקות, ולכן כל התורה כולה היא שלימות אחת של ידיעת אלוקותו ית', והיינו דכתיב (תהלים יט, ח) "תורת ה' תמימה נפש", תמימה מל' שלימות, כי כל חלקי התורה הם שלימות אחת של השגה עליונה. ולכן ככל שהאדם מוסיף יותר בלימודו, השגתו גדלה ונשלמת יותר, וזה שייך גם לכל מה שכבר למד, ולכן הלומד מחצרו דבר נוסף על מה שכבר יודע, הרי זה

מכפיל את איכות התורה שכבר צידו
מלפנים, וזה לא שייך בשאר אומנויות
שהם חכמה בעלמא, ואין תוספת ידיעה
צעניין אחד מוסיפה על הידיעה צעניין
אחר.

חלקים בתורה, השייכות לרצות נשמות
ישראל, מ"מ, כל החלקים מאטרפים
לשלימות אחת, וכל אחד כדי שיזכה
להשלים את חלקו בתורה כדצעי, נריך
להגיע ג"כ לחלק חצרו.

ובזה יש לפרש הכתוב שהצילו צמדרש
'כי לקח טוב נתתי לכם', כי הנה
ידוע שלכל אחד ואחד מישראל יש לו את
חלקו המיוחד בתורה, שניתנה לו כבר
מקצלת התורה, שרק הוא יכול להשיג
ולצרר בשלימות, באופן שאין אחר יכול
להגיע לזה. אמנם על אף שיש רצות

וזה כוונת הכתוב, שאימתי התורה היא
'לקח טוב', זה כאשר זוכים לכל
חלקי התורה ש'נתתי לכם', בלשון רבים,
היינו לכל אחד ואחד, שרק כאשר
מאטרפים כל החלקים, זוכים להשיג
שלימות התורה, ואז הוא הטוב הגמור
של התורה.

ליקוטי אמרים תניא - פרק י"ב

הרהורי עבירה הקשים מעבירה יכולים לפעול לעלות למוחו ולבלבלו מתורה ועבודה וכמאמר רז"ל (ז"צ קסד). 'ג' עבירות אין אדם ניצול מהן בכל יום הרהור עבירה ועיון תפלה' בו.

רק שלזה מועיל הרשימו במוחין ויראת ה' ואהבתו המסותרת בחלל הימני להתגבר ולשלוש על הרע הזה המתאווה תאוה שלא להיות לו שליטה וממשלה בעיר להוציא תאוותו מכח אל הפועל, להתלבש באברי הגוף ואפילו במוח לבדו להרהר ברע אין לו שליטה וממשלה להרהר ח"ו ברצונו שבמוחו שיקבל ברצון ח"ו הרהור זה הרע העולה מאליו מהלב למוח כנ"ל, אלא מיד בעלייתו לשם דוחהו בשתי ידיים ומסיח דעתו מיד שנוכר שהוא הרהור רע ואינו מקבלו ברצון אפילו להרהר בו ברצון, וכל שכן להעלותו על הדעת

ואף על פי כן אינו נקרא צדיק כלל, מפני שיתרון הזה אשר לאור נפש האלקית על החושך וסכלות של הקליפה הנדחה ממילא אינו אלא בשלשה לבושים הנ"ל, ולא במהותה ועצמותה על מהותה ועצמותה של הקליפה, כי מהותה ועצמותה של נפש הבהמית שמהקליפה שבחלל השמאלי לא נדחה כלל ממקומו בבינוני אחר התפלה שאין רשפי אש אהבת ה' בהתגלות לבו בחלל הימני כי אם תוכו רצוף אהבה מסותרת שהיא אהבה הטבעית שבנפש האלקית כמו שיתבאר לקמן (פיק יד) ואזי יכול להיות סכלות הכסיל הרע בהתגלות לבו בחלל השמאלי להתאות תאוה לכל ענייני נשמויות עולם הזה בין בהיתר בין באיסור ח"ו כאלו לא התפלל כלל, אלא שבדבר איסור אינו עולה בדעתו לעשות האיסור בפועל ממש ח"ו אלא

וברצונו, ואדרבה המוח שליט ומושל ברוח שבלבו לעשות ההפך ממש להתנהג עם חבריו במדת חסד וחיבה יתרה מודעת לו לסבול ממנו עד קצה האחרון ולא לבעוס ח"ו וגם שלא לשלם לו כפעלו ח"ו אלא אדרבה לגמול לחייבים טובות כמו שכתוב בזהר (ב), (ג). ללמוד מיוסף עם אחיו.

לעשותו ח"ו או אפילו לדבר בו כי המהרהר ברצון נקרא רשע באותה שעה והבינוני אינו רשע אפילו שעה אחת לעולם.

וכן בדברים שבין אדם לחבירו מיד שעולה לו מהלב למוח איזו טינא ושנאה ח"ו או איזו קנאה או כעס או קפידא ודומיהן אינו מקבלן כלל במוחו

דולה התבונה

עבודת הבינוני (ב)

שיעור בספה"ק לקוטי אמרים תניא

ליל שישי פרשת משפטים תשפ"ד

'טוב לב משתה תמיד' - שדי לו באדר א' כדי להתעורר לשמחה

הרמ"א (א"ח ס"י תרנז) כתב: "יש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה בי"ד שבאדר ראשון, ואין נוהגין כן, מכל מקום ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים, ו'טוב לב משתה תמיד' (משלי טו, טו). ורבו הפירושים בשייכות פסוק זה לעניין חובת המשתה ושמחה באדר א'.

וייתכן לומר בהקדם דברי החובות הלבבות בשער הביטחון (פרק ה) בהפרש שיש בין הבוטח בה' לבין מי שאינו בעל ביטחון, "כי הבוטח באלקים נפשו במנוחה ולבו שלו מצד הגזרות, לדעתו כי הבורא ינהיג לטובתו בעולמו ואחריתו, כמו שאמר

דוד עליו השלום (מהליס סג, ו) 'אך לאלקים דומי נפשי כי ממנו תקותי', ואשר איננו בוטח באלקים הוא בצער תדיר ודאגה ארוכה ואבל ועצב לא ימוש ממנו בטובה וברעה, בטובה מפני מעוט רצותו במצבו ושאיפתו להוסיף ולהרבות ולכנס, וברעה מפני שהוא קץ בה והיא כנגד תאותו וטבעו ומדותיו, וכן אמר החכם 'כל ימי עני רעים וטוב לב משתה תמיד'."

עולה מדבריו בפירוש הך קראה, 'וטוב לב', היינו אדם שהוא רגוע ושלו מתוך מנוחת הנפש, אצלו 'משתה תמיד', ואין המכוון שהוא שותה תמיד, אלא שהוא נמצא במצב ובהשראה של 'משתה', היינו בשמחה ובהתרוממות.

והנה אדם שאינו בבחינה זו של 'טוב לב', לו אין די באדר א' להיכנס במצב של שמחה אלא הוא צריך את יום הפורים בכל תוקפו שזה רק באדר ב', אבל 'וטוב לב משתה תמיד', שכדי להתרומם ולשמוח די לו גם בבחינה מסוימת של פורים שישנה באדר א', הוא איננו צריך לחכות לאדר ב', כי כל סיבה לשמחה כבר מספיקה לו לשוש ולשמוח.

אצל החסידים שאפו להיות במצב זה של 'טוב לב', בכל ספרי החסידות הרבו והכבירו כל כך במעלת השמחה, אנו הרי לומדים תניא, ובו יש כמה פרקים נכבדים למידה זו, ובתחילת דבריו שם, בפרק כ"ו, מלמד כמה נחוצה השמחה לעבודת ה', וז"ל: "ברם כגון דא צריך לאודעי כלל גדול כי כמו שנצחון לנצח דבר גשמי כגון שני אנשים המתאבקים זה עם זה להפיל זה את זה, הנה אם האחד הוא בעצלות וכבודת ינוצח בקל ויפול גם אם הוא גבור יותר מחבירו, ככה ממש בנצחון היצר אי אפשר לנצחו בעצלות וכבודת הנמשכות מעצבות וטמטום הלב כאבן כי אם בזריזות הנמשכת משמחה ופתיחת הלב וטהרתו מכל נרנוד דאגה ועצב בעולם".

מה נאים הדברים לנושא פרקי התניא שאנו לומדים כעת, העוסקים בעניין ההתגברות על פיתוי היצר הרע, והנה לנו, שהשלב הראשון בדרך לניצוח היצר, הוא להיות במצב של שמחה, כי השמחה היא הכח להתגבר על הרע.

התניא בפרקים של שמחה מזכיר את הפסוק (תהלים קמט, ז) "ישמח ישראל בעשיו בני ציון יגילו במלכם", והנה ידועה אמרתו של הרה"ק רבי שלמה קארלינער זי"ע: "די גרעסטע יצר הרע – אז מען פארגעסט אז מען איז א בן מלך", היצר הרע מחפש ומבקש להשכיח מן היהודי שהוא בן מלך.

וכבר דיברנו פעם, שלכאורה יש להבין מה המקור לכך שצריך לזכור שאנו בני מלכים, שעל כך מקדש היצר הרע את מלחמתו, ועד שזהו היצר הרע הכי גדול. אכן כתוב בתורה 'בנים אתם לה' אלוקיכם', אבל מנא לן שזהו דבר כל כך מרכזי ביהדות עד ששם נמצא עיקר מלחמת היצר.

ואמרנו שהדבר מפורש בתורה, בפרשה שעברה, שהנה לפני קבלת התורה הייתה הקדמה גדולה ששלח הקב"ה לבני ישראל לאמר: "אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי, ועתה אם שמוע תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות יט, ד-ו).

כלומר, לפני שבני ישראל הולכים לקבל את התורה, והקב"ה עומד לדבר עמהם מן השמים ולמסור להם את כל התורה כולה, צריך להסביר פרט חשוב: אתם הולכים להיות 'ממלכת כהנים וגוי קדוש'. ראיתם שקירבתי אתכם אלי, 'ואביא אתכם אלי' – "וקרבית יתכון לפלחני", וכעת עם קבלת התורה אתם הולכים להתקרב יותר ולהפוך ל'ממלכת כהנים וגוי קדוש' שלי. וזהו הרי המשמעות של 'בן מלך', שיהודי יודע שהקב"ה קירבו אליו, וכך רוצה הקב"ה שיקבלו בני ישראל את התורה – שנדע שאנו 'עם קרובו', בנים למקום.

וכאשר מתבוננים יותר הרי שזהו כל עניין פסוקים אלו מתחילתם, שהקב"ה פותח בזה ש'אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים', והרי באיזה דרישה פנה הקב"ה לפרעה שישלח את בני ישראל ממצרים, בשלחו אליו (ס"ז, כ"ג): "כה אמר ה', בני בכרי ישראל ואמר אליך שלח את בני ויעבדני". ישראל הם בניי, ולכן תשלחם. ולכן,

והיה "ותמאן לשלחו הנה אנכי הרג את בנך בכרך" (סז). נמצא אפוא שכל מה שעשה ה' למצרים הוא לאור זאת שעם ישראל הם בניו.

ומחמת דבר זה גם כן 'ואשא אתכם על כנפי נשרים', וכמו שפירש רש"י שם: "כנשר הנושא גוזליו על כנפיו, שכל שאר העופות נותנים את בניהם בין רגליהם, לפי שמתיראין מעוף אחר שפורח על גביהם, אבל הנשר הזה אינו מתירא אלא מן האדם שמא יזרוק בו חץ, לפי שאין עוף פורח על גביו, לכך נותנו על כנפיו אומר מוטב יכנס החץ בי ולא בכני, אף אני עשיתי כן, 'ויסע מלאך האלהים וגו' ויבא בין מחנה מצרים' וגו', והיו מצרים זורקים חצים ואבני בליסטראות, והענן מקבלם". כך אומר הקב"ה לבני ישראל: כל זאת לא עשיתי אלא בשביל שאתם בניי.

ומעתה, 'ועתה אם שמוע תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש', כל קבלת עול תורה ועול מצוות היא כחלק מעניין זה שאתם בניי, גוי קדוש שלי.

הרי שהקב"ה מדבר עם יהודי ואומר לו: אני רוצה שתהיה בן מלך, וזאת תהיה כל גישתך לקבלת התורה, אחר שאתה מפנים ומכיר בכך שהינך בן מלך. ואם כן הרי זה באמת יסוד ושורש כל התורה כולה, אי אפשר להתחיל את התורה בלי שהיהודי יכיר בכל מוחו ולבו בכך שהוא בן מלך. ומובנים היטב דברי רבי שלמה קארלינער שהיצר הרע הכי גדול הוא להשכיח מן היהודי שהוא בן מלך, כי כל השעבוד לתורה הוא מחמת שאנו בני המלך, ואם אין ליהודי דבר זה בהכרה מלאה ושלימה, הרי זה בבחינת נפל היסוד נפל כל הבנין.

והוא בעצם יסוד השמחה שיש לנו, על שזכינו להיות בני המלך, וזהו כוונת הכתוב 'ישמח ישראל בעושיו בני ציון יגילו במלכם', וכמבואר בתניא שם, ששמחים על שזוכים להתקרב אל הקב"ה, בדרגם 'בני מלכים'. וכן איתא בישמח ישראל לר"ח אדר (א"ו"ט) שעניין השמחה שאמרו חז"ל (מענית כט.) "משנכנס אדר מרבין בשמחה", הוא "לשמוח בה' במה שזכינו להיות מחלקו ונחלתו כדכתיב (דברים לז, ט) 'כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו'".

צריך לחיות עם זה, ולאור כך להתהלך בארץ החיים, ובכחינה של 'טוב לב משתה תמיד', שברגע שמגיע איזה סיבה, איזה רמז, לשמחה, נתפסים ונאחזים בו, ונכנסים למצב של 'משתה ושמחה'.

אין להילחם עם היצר להדיא אלא להתחזק בעשה טוב וממילא נדחה כל הרע

בשיעור הקודם למדנו את חלקו הראשון של פרק י"ב, שבו נתבאר עניין מדרגת הבינוני, שהוא בחיצוניותו נקי לגמרי ואין לו שום שייכות לשמץ עבירה, לא במחשבה לא בדיבור ולא במעשה. אולם בפנימיותו ישנם שני מצבים, בזמן קריאת שמע ותפילה שהוא זמן של 'מוחין דגדלות', אזי הוא מקשר מחשבתו וחכמתו בגדולת אין סוף ב"ה וממילא נתעורר בו אהבת ה' כרשפי אש, ואז הוא בבחינת הצדיק, שהרע שבחלל השמאלי בטל לגמרי לחלק הטוב.

אבל אחר התפילה, שהמוחין דגדלות מסתלקים, חוזר הרע וניעור. ומה שבפועל הוא איננו חוטא, זה משום שהמח שליט על הלב, ועי"ז הוא מתגבר שלא לשמוע לדברי היצה"ר, וכח זה ישנו בטבע ברייתו של האדם, בכל העניינים ובפרט במלחמת הטוב עם הרע, וכדכתיב 'יש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך', ובפשטות כוונת הכתוב שכשם שהאור מעולה מן החושך, כך החכמה מעולה מן הסכלות, אולם הוא תמוה, שהוא דבר שאין צריך לאמרו, שהרי ברור שחכמה וסכלות הם שני הפכים גמורים. וביאר התניא כוונת הכתוב, שכשם שהאור אינו צריך להילחם עם החושך, אלא ממילא כיוון שיש האור מסתלק החושך, כמו כן במלחמת החכמה – היינו הקדושה, עם הסכלות – היינו הסטרא אחרא, אין צריכה הקדושה להילחם להדיא עם כוחות הרע, אלא כיוון שמתגלה הקדושה ממילא מסתלקת הקליפה.

וכבר הארכנו בעניין זה, שהיא עצת הרבה מן הצדיקים בעניין מלחמת היצה"ר, שאין להילחם בו להדיא, אלא יש להתגבר ולהתאמץ בחלק הטוב, וממילא יתבטל הרע, כי הרע יכול לעמוד במקום שיש התגברות הטוב, ולכן כשיש ניסיונות אין לעסוק בהם, אלא להתחזק ולהתגבר בלימוד התורה, וכבר כתב הרמב"ם (איסורי ציאה כג, כא) שהעצה להתגבר על הרהורים רעים הוא על ידי ש"יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה,

וירחיב דעתו בחכמה", ועומק הדברים בזה הוא כאמור, כי כאשר האדם מתחזק בקדושה ב'עשה טוב', אז ממילא בטל כח הרע, ואין צריך לחפש ולבקש עצות איך להילחם עם הרע עצמו, אלא אם עוסקים בטוב ממילא בטל ונעלם החושך.

וממשיך כעת לבאר שאם כן הוא, שהבינוני יש בו כח זה להתגבר על הרע, והוא כן מתגבר על כל פיתויי היצה"ר, והרי הוא נקי לגמרי מכל שמץ עוון, אדם גדול בענקים, בל תתואר ותשוער גדלות כזו, מדוע אפוא אין נקרא צדיק, ובמה הצדיק נעלה ממנו -

כח הרע אצל הבינוני - שמצליח להעלות בקרבו הרהורי עבירה ואף על פי כן אינו נקרא צדיק כלל, מפני שיתרון הזה אשר לאור נפש האלקית על החושך וסכלות של הקליפה הנדחה ממילא אינו אלא בשלשה לבושים הנ"ל, ולא במהותה ועצמותה על מהותה ועצמותה של הקליפה, כי מהותה ועצמותה של נפש הבהמית שמהקליפה שבחלל השמאלי לא נדחה כלל ממקומו בבינוני אחר התפלה - מכלל לאו אתה שומע הן, שבשעת התפילה אכן מתגברת מהותה ועצמותה של הנפש האלוקית שבבינוני על מהותה ועצמותה של הקליפה, אולם אחר התפילה הרע חוזר שוב למקומו ולמעמדו - שאין רשפי אש אהבת ה' בהתגלות לבו בחלל הימני - וכפי שביאר בפרק י' שהצדיק, שאצלו הרע בטל לגמרי, זהו משום שאהבתו את ה' היא בתכלית, וממילא נמאס ומאוס אצלו הרע, כי 'כפי ערך גודל האהבה לה' כך ערך גודל השנאה לסמרא אחרא', אבל אצל הבינוני אף שיש בו אהבת ה', אולם אין היא בהתגלות לבו -

כי אם תוכו רצוף אהבה מסותרת שהיא אהבה הטבעית שבנפש האלקית כמו שיתבאר לקמן (פיק יד) - שאצל כל יהודי ישנה אהבת ה' בטבע נפשו, ולכן אפילו קל שבקלים יכול למסור נפשו על קדושת ה', מכח אהבה זו, אלא שבדרך כלל נכנס בו רוח שטות, שנדמה לו שבעבירה זו עודנו ביהדותו ואין נשמתו מובדלת עי"ז מאלקי ישראל, ורק כאשר בא לפניו ניסיון בחמורות שבחמורות, הנוגעים ביותר לנקודת היהדות, אז מתעוררת אהבת ה' אצלו שלא להיכשל בניסיון זה כדי שלא להתרחק

מה', אבל בדרך כלל אין האהבה הטבעית הזו בגילוי אלא בהסתר, והוא מהיסודות הגדולים שלימדונו הספה"ק במהות בן ישראל, שבשום אופן אינו מתנתק מאלקיו, ותמיד נשאר קשור בשורשו, אף אם האהבה נסתרת ונעלמת בו ואינה נראית בחוץ.

ואמנם אצל הבינוני האהבה הטבעית פועלת תמיד לא רק כאשר בא לפניו איזה ניסיון חמור, וזה שומר אותו מכל חטא קל, במחשבה דיבור ומעשה, אולם עדיין אינה כל כך בהתגלות כמו אצל הצדיק - ואזי יכול להיות שכלות הכסיל הרע בהתגלות לבו בחלל השמאלי להתאות תאוה לכל ענייני גשמיות עולם הזה בין בהיתר בין באיסור ח"ו כאלו לא התפלל כלל, אלא שבדבר איסור אינו עולה בדעתו לעשות האיסור בפועל ממש ח"ו - היצר הרע אינו מצליח להביא את הבינוני למעשה איסור בפועל - אלא הרהורי עבירה הקשים מעבירה יכולים לפעול לעלות למוחו ולבלבלו מתורה ועבודה וכמאמר רז"ל (ב"מ ק"ג). 'ג' עבירות אין אדם ניצול מהן בכל יום הרהור עבירה ועיון תפלה' כו' -

לכאורה צריך ביאור, שמדברי הגמרא נראה שכל אדם נכשל בפועל באיסור של הרהורי עבירה, והתניא מביא זאת גם לגבי הבינוני, ולאידך הרי כבר הודיענו התניא שהבינוני אינו נכשל בשום עבירה בפועל, אף לא במחשבה.

אכן נראה שבאמת אין כוונת הגמ' שכל אדם נכשל באיסור הרהורי עבירה, והרי בוודאי אין שייך לקבוע כן, שהרי לכל אחד יש בחירה לבחור בטוב או ברע, ואם כל אדם מוכרח לעבור על הרהורי עבירה, נמצא שבוה אין בחירה, וא"כ שוב אין זה נחשב לעבירה, כי זהו דבר שהאדם מוכרח לעשותו מטבע ברייתו. אלא הכוונה שאין אדם ניצול מהניסיון של הרהורי עבירה, כי לכל אחד (מלבד הצדיק) באים תדיר הרהורי עבירה במחשבתם, אולם בוודאי שבכוחו להתגבר על כך, ולדחות את ההרהורים ממחשבתו.

והיינו, כי יש עוונות שבדרך כלל אין כלל ניסיון לעבור עליהם, כמו אכילת דם ושקצים ורמשים וכיוצא בזה, שהם מאוסים אצל האדם, ויש עוונות שרק מיעוט בני האדם יש להם ניסיון לעבור עליהם, וזהו שאמרו בגמרא שם (קס"ה) "ומיעוט בעריות",

שהניסיון של עריות יש רק למיעוט אנשים. ויש, שרובם מתנסים בהם, אולם לא כולם, וכמו שאמרו שם "רוב בגזל", ויש את העוונות הנ"ל, של הרהורי עבירה ועיון תפילה ואבק לשון הרע, שבהם כל בני האדם, בלי יוצא מן הכלל, מתנסים בכל יום. אבל כל זה הוא לגבי הניסיון, ולעניין העבירה בפועל בוודאי שכח הבחירה עדיין ביד האדם, להחליט אם ליפול בקושי הניסיון חלילה, או להתגבר עליו.

וממילא גם הבינוני, כיוון שאין מידת אהבת ה' שלו כל כך בהתגלות כמו אצל הצדיק, עדיין יש לו את הניסיון של הרהורי עבירה, אולם בוודאי שבפועל אינו נכשל בזה, שהרי הוא אינו עובר על שום עבירה במחשבה דיבור ומעשה. והרי עצם ההרהורי עבירה אינם איסור, שהרי הם באים מאליהם, אלא שנדרש האדם להתגבר על מחשבות אלו העולות בראשו מאליהן, ולדחותן, ולא להמשיך לעסוק בהם חלילה, ואם באמת הוא דוחה אותם, אז אין בידו אפילו שמץ עבירה, ואדרבה, מן השמים זיכו אותו באותם הרהורים כדי שיוכל על ידם לקיים מצוה גדולה, וכדברי התניא בפרק כ"ז, וכפי שהארכנו כבר (נשיעור פרשת נשלח, מ"ס עמוקים יתרו), ולפי קושי הניסיון, אזי 'לפום צערא אגרא', וזוכה על ידי התגברותו לדברים גדולים ונעלים. וכך נוהג הבינוני, שמתגבר על כל ההרהורים הבאים אצלו, וזאת כפי שיבאר –

נחוץ מאוד לדעת את ההבדל בין הרהורי עבירה הבאים ממילא - שאינם עבירה אלא ניסיון, לבין הרהורי עבירה כשעוסקים בהם - שהם קשים מעבירה

רק שלזה מועיל הרשימו במוחין - שנשאר רושם מן ה'מוחין דגדלות' שהיו בעת התפילה, וכדוגמת כלי זה שלפנינו, שהיה בו יין, שגם אחר שכבר מתרוקן מן היין, עדיין נשאר בו רושם שרואים מה היה בו לפני כן, וכמו כן האדם שבעת התפילה היה מלא וגדוש באהבת ה' עילאית, אזי אף שכאשר סיים להתפלל התרוקן מאותה אהבה, מ"מ נעשה איזה רושם במוחו מן האהבה שהייתה בו בעת התפילה, ורושם זה יכול להשפיע עליו אחר כך.

צדיקים דיברו הרבה על זה, מחובת הזהירות שלא ייפלו לגמרי אחר התפילה מן המצב הנעלה שעמדו בו בעת התפילה, בקר"ץ אמרו "ביי 'נשמת' איז ער גיווען אין

הימעל, און יעצט אין די קיגעל...". כלומר, אף שמוכרחים אחר התפילה להתעסק בעניינים גשמיים, לאכול ולשתות ושאר צרכי האדם, צריך להשתדל שלא ירד לגמרי למצב הגשמי, אלא שתישאר איזו הרגשה נעלית משיווי המצב הרוחני הנעלה של עת התפילה. כאשר נשאר אצל האדם 'רשימו' מן התפילה, אזי גם אכילתו היא במדרגה נעלית יותר -

ויראת ה' ואהבתו המסותרת בחלל הימני - מידות אלו הן הנותנות כח לאדם להתגבר על הרע, ובעת התפילה הבינוני מלא וגדוש בהם, וה'רשימו' הנשאר מהם אחר התפילה מועיל - להתגבר ולשלוט על הרע הזה המתאוה תאוה שלא להיות לו שליטה וממשלה בעיר להוציא תאוותו מכח אל הפועל להתלבש באברי הגוף ואפילו במוח לבדו - לא רק בדיבור ובמעשה - להרהר ברע אין לו שליטה וממשלה להרהר ח"ו ברצונו שבמוחו שיקבל ברצון ח"ו הרהור זה הרע העולה מאליו מהלב למוח כנ"ל - שזהו ההרהורי עבירה שאין אדם ניצול מהם בכל יום - אלא מיד בעלייתו לשם דוחהו בשתי ידים ומסיח דעתו מיד - וכפי שדיברנו, על ידי שמכניסים את הראש לעניינים רוחניים, ואז ממילא מתבטלים ההרהורים הרעים - שנזכר שהוא הרהור רע ואינו מקבלו ברצון אפילו להרהר בו ברצון - יש את הרהור שהוא בא ממילא, ויש את הרהור בו מרצון, ועל כך מתגבר הבינוני להסיח דעתו מן הרהור הבא ממילא שלא להרהר בו חלילה מרצון, וכדברי התניא בפרק כ"ח שהמחשבות זרות הם כמשל עובד אלילים העומד ליד היהודי בעת תפילתו ומפריע לו ומסיח את דעתו מן התפילה, שהעצה היא להתעלם ממנו כליל ולא להתייחס אליו, וכך הסטרא אחרא מביאה אצל האדם מחשבות זרות כדי להפריעו מעבודת ה', וצריך להסיח את הדעת מהם - וכל שכן להעלותו על הדעת לעשותו ח"ו או אפילו לדבר בו כי המהרהר ברצון נקרא רשע באותה שעה והבינוני אינו רשע אפילו שעה אחת לעולם -

ההרהור ברצון הוא הרשעות, אבל מה שבא ממילא אין זה עבירה, ולא נקרא על כך רשע, אנו חוזרים על זה שוב ושוב, כי הוא דבר שנחוץ מאוד לדעתו. כי מצוי שמחוסר ידיעה עושים תשובה גם על ההרהורים שבאו מאליהם, אולם אין נכון,

ובאמת הוא עצת היצר הרע שיהיו בשברון לב ויעשו תשובה על כך, ותכליתו בזה, כי על דברים אלו אין לאדם שליטה, ואם יחשוב שגם זה הוא בגדר עבירה, ממילא יתייאש לגמרי ויבוא חלילה לעבור עבירות של ממש, וזהו דרכו כסל למו של היצר, שעושה מדברים המותרים ג"כ איסור, ואז בנקל לו להכשיל גם באיסורים ממש.

ובכך היה בחטא עין הדעת, שאמר הנחש לחוה (בראשית ג, 6) "אף כי אמר אלקים לא תאכלו מכל עין הגן", ואף שלא נאסרו אלא מעין הדעת, וכוונתו בזה הייתה להגדיל את האיסור עד שתחשוב שממילא אין בכוחה לעמוד באיסור זה, וממילא תבוא לאכול גם מעין הדעת (ראה אופ"מ ע"ס). וגם חוה בעצמה הוסיפה על הציווי ואמרה שאסור גם לנגוע בעין הדעת, ומזה באה להיכשל באכילה עצמה, ע"י שדחפה הנחש עד שנגעה בו, אמר לה כשם שאין מיתה בנגיעה כך אין מיתה באכילה (ע"ס ג"ד ונרש"י). וכן נוהג היצה"ר תמיד, שמבלבל את האדם להחשיב איזה דבר היתר כאילו הוא עבירה, ואז ממילא כבר בנקל לו להכשילו באיסור גמור.

ובכן לעניין הרהורי עבירה, שבאמת ההרהור עצמו שעולה מאליו אינו עבירה, רק העסק בו אח"כ מרצון, אולם היצה"ר מביא את האדם לחשוב שגם ההרהור דממילא הוא עבירה, ואז כבר בנקל לו להביא את האדם להמשיך ולעסוק בהרהור ר"ל, כי האדם מרגיש שממילא אין לו שליטה על עניין זה. אבל כאשר ברור ונהיר מה חלק האיסור בהרהורי עבירה, ומה אינו איסור אלא ניסיון, אז הוא יודע שבעצם ההרהור שעלה אצלו הוא איננו נעשה רשע, אלא אדרבה כעת מונחת לפתחו עבודה גדולה להתגבר על היצה"ר, ואם יעשה כן יקיים מצוה רבה, ואשרי לו ולחלקו.

חשיבות עבודת התפילה לכל חיי היהדות -

כי אם נעשית כדבעי היא נותנת כוחות להילחם עם היצר

תורף הדברים שה'רשימו' שנשאר במוח הבינוני מעת התפילה היא נותנת לו כח ותעצומות להתגבר על ניסיונות היצר, ולמדנו מזה את גודל החשיבות של עבודת התפילה על כל מהלך חיי היהודי, כי כדי לזכות לרשימו זו, צריך לנצל את שעת התפילה לרומם בה את המוחין להתקשר בדעתו ובחכמתו בגדולת ה', שעיי"ז

מתעוררת אהבה גדולה כרשפי אש, ומזה נשאר רושם אחר התפילה הנותן כח להילחם עם הרע, אבל אם מתפללים מן השפה ולחוץ, בלי התבוננות והתעוררות, אזי בוודאי אין זוכים לרשימו זו, וממילא אין את הכוח להילחם ולהתגבר.

ומטעם זה אכן עבודת התפילה כדבעי היא מן הדברים הקשים ביותר, כי היצר הרע נעמד על כך בכל כוחו שהאדם לא יזכה להתפלל באופן כזה, הוא גורם שסדר היום של האדם יהיה עמום וגדוש באופן שאין לו כמעט זמן להתפלל, הוא חייב לרוץ למקום עבודתו, או למקום לימודו בכלל ובישיבה, וכך גם רוב בתי התפילה בנויים בצורה של תפילה במרוצה, מנין אחר מנין, באופן שאין בכלל יישוב הדעת להתפלל מתוך כוונת והתעוררות הלב, כל זה הוא עצת היצר, כי הוא יודע שאם יתפלל האדם באופן נעלה יותר, אזי יהיו לאדם את הכוחות להילחם בו, ולעומת זאת, אם יגרום שהתפילה לא תהיה כדבעי, אזי כבר מובטח לו שכל היום לא יצטרך היצר לעמול ולהתייגע לפתות את האדם למשכו אחריו, כי הוא עייף ויגע, בלי שום כח להילחם בו.

ולכן גם אצל החסידים עבודת התפילה הייתה מן הדברים הגדולים ביותר, גם במקומות שהתפילה עצמה הייתה במהירות, היה זה כיוון שלפני התפילה השקיעו הרבה בהכנה אליה, וממילא כבר לא הצטרכו להשקיע בתפילה עצמה. אבל הצד השווה בכל דרכי החסידות, שעוררו ועמדו על זה, שתהיה התפילה באופן נעלה, בהתעוררות וביישוב הדעת, כי עי"ז כל עבודת ה' עולה יפה. וכבר למדנו ברבים כמה פעמים את דברי התניא בקונטרס אחרון (ד"ה הוכח) שמפרט שם את התנאים הנדרשים בפועל לצורת התפילה כדבעי, כדי שתוכל להשפיע את מה שיש בכוחה להשפיע על האדם.

המח השליט על הלב יכול גם להפוך מידות רעות למידות טובות ונעלות

וממשיך התניא לבאר, שהרשימו במוח הבינוני מועיל לו - וכן בדברים שבין אדם לחבירו מיד שעולה לו מהלב למוח איזו מינא ושנאה ח"ו או איזו קנאה או כעס או קפידא ודומיהן אינו מקבלן כלל במוחו וברצונו, ואדרבה המוח שליט ומושל ברוח שבלבו לעשות ההפך ממש להתנהג עם חבירו במדת חסד וחיבה

יתרה מודעת לו לסבול ממנו עד קצה האחרון ולא לבעוס ח"ו וגם שלא לשלם לו כפעלו ח"ו אלא אדרבה לגמול לחייבים טובות כמו שכתוב בזהר (פ, רפ.) ללמוד מיוסף עם אחיו – שלא זו בלבד שלא הרע עמהם על מה שמכרו אותו, אלא אדרבה, היטיב להם, וזאת משום שלא ראה את המכירה כמעשה רע שעשו עמו, אלא כעצה עמוקה מאת ה' שתכליתה לטובה, וכפי שאמר להם (צלאשית ג, כ) "ואתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחית עם רב". ומכך יש ללמוד איך להפך את המחשבה מן הקצה אל הקצה, לא רק לדחות את המחשבה הרעה, אלא אדרבה, להפכה למחשבה טובה. וזהו גם כן בכלל הכח של 'מח שליט על הלב', שעוצר את רגשות הלב הרעות, והופכם לטובה.

לומדים מכאן פרק גדול בעבודת המידות, כי יש מדרגה פשוטה של התגברות על המידות רעות, אולם יש בחינה נעלית יותר, שמרוממים את המידות, והופכים אותם ממידות רעות למידות טובות ומתוקנות.

ובספה"ק יושר דברי אמת (אומ כה) איתא בשם המגיד הק' ממעזריטש זי"ע שפירש את הכתוב (מהלים קמה, ט) "טוב ה' לכל", שלכל דבר טובה ידיעת ה', והיינו שלכל הקשיים שישנם מחמת חלק הרע שבאדם, התאוות והמידות הרעות, יש תרופה אחת, והיא ההתבוננות בה' ובגדולתו, שעיי"ז ממילא מסתלקים כל החלקים הרעים שבנפש האדם.

ובך היא תיקון מידת הכעס כפי האמור כאן, שעל ידי האמונה השלימה בהנהגת ה' ובהשגחתו הפרטית, לא זו בלבד שיתגבר שלא לבעוס על חברו, אלא אדרבה יגמול לחייבים טובות. וכן מצינו אצל דוד המלך ע"ה שאמר (שמואל ב טו, י) "ה' אמר לו קלל", וכמו שביאר על פי זה החינוך (מנוה רמא) לאו ד"לא תיקום", "משרשי המצוה, שידע האדם ויתן אל לבו כי כל אשר יקרהו מטוב עד רע הוא סבה שתבוא עליו מאת השם ברוך הוא, ומיד האדם מיד איש אחיו לא יהיה דבר בלתי רצון השם ברוך הוא, על כן כשיצערהו או יכאיבהו אדם ידע נפשו כי עונותיו גרמו והשם יתברך גזר עליו בכך, ולא ישית מחשבותיו לנקם ממנו, כי הוא אינו סבת רעתו כי העון הוא המסבב,

וכמו שאמר דוד עליו השלום 'הניחו לו ויקלל כי אמר לו ה', תלה הענין בחטאו ולא בשמעי בן גרא".

הגה"ח רבי יוסף ציינווירט זצ"ל אמר בשם אביו, שמקובל מהבעש"ט זי"ע בביאור דברי הרמב"ם בהלכות תשובה (ה, ה) שמביא הקושיא הידועה בעניין ידיעה ובחירה, שמחד אנו מאמינים שהקב"ה יודע כל מה שעתיד להיות ולהיעשות תחת השמש, ולאידך אנו מאמינים שיש לכל אדם בחירה לעשות טוב או רע ואינו מוכרח במעשיו, והרי אם הקב"ה כבר יודע מה עתיד לעשות נמצא שהאדם היה מוכרח לעשות את מה שיעשה. והאריכו בספרים בזה ותירצו בכמה אופנים, והרמב"ם שם כותב: "דע שתשובת שאלה זו ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים וכמה עיקרים גדולים והררים רמים תלויים בה, אבל צריך אתה לידע ולהבין בדבר זה שאני אומר, כו', וכשם שאין כח באדם להשיג ולמצוא אמתת הבורא שנאמר 'כי לא יראני האדם וחי', אין כח באדם להשיג ולמצוא דעתו של בורא, הוא שהנביא אמר 'כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי', וכיון שכן הוא אין בנו כח לידע היאך ידע הקב"ה כל הברואים והמעשים אבל נדע בלא ספק שמעשה האדם ביד האדם ואין הקב"ה מושכו ולא גוזר עליו לעשות כך".

והראב"ד שם דיבר קשות על הרמב"ם: "לא נהג זה המחבר מנהג החכמים שאין אדם מתחיל בדבר ולא ידע להשלימו, והוא החל בשאלות קושיות והניח הדבר בקושיא והחזירו לאמונה, וטוב היה לו להניח הדבר בתמימות התמימים ולא יעורר לבם ויניח דעתם בספק ואולי שעה אחת יבא הרהור בלבם על זה".

וביאר הבעש"ט, שלכן כתב הרמב"ם סתירה זו, כי דבר זה נחוץ לאדם לדעתו, שיש בד בבד את שני העניינים, שמחד גיסא יש לו את הבחירה לעשות טוב או רע, ולאידך כל מעשיו ידועים כבר מראש ומקדם לפני הקב"ה, והיינו כי כלפי עצמו צריך לחשוב שהכל תלוי בו, ונתון לבחירתו להיטיב או להרע, ואין יכול לתרץ עצמו בכך שהיה מוכרח במעשיו שהרי כבר ידע זאת הקב"ה. אולם כאשר חברו עושה איזה דבר עוולה, אז צריך להתייחס לכך לגמרי בבחינה של ידיעה, שלא הוא עשה, אלא מאת

ה' הייתה זאת והלה היה מוכרח במעשיו. אכן כאשר הוא יכול לדון עמו בדינא ודיינא אולי יזכה בדין אז יעשה כן, אבל אם כבר אין לו מזה שום נ"מ למעשה, רק שלבו מעוררו לכעוס עליו ולנקום בו חלילה, אז צריך להסתכל על זה כאילו לא הלה עשה, אלא הקב"ה ציווה ויעמוד.

ולבאורה הדברים סותרים זה את זה, כי איך ייתכן שכלפי עצמו יתנהל האדם באופן של בחירה, להטיל על עצמו את האחריות על מעשיו, ואילו כלפי חברו יתייחס באופן של ידיעה, לפטרו מכל אשם, אולם שניהם אמת, וזאת אנו לומדים מיוסף הצדיק שאפשר להפך את המחשבה לגמרי ולהתייחס לעוולה של השני כאילו לא הוא עשה אלא האלקים עשאה והוא חשבה לטובה.

עניין זה מבואר בפרשתנו, בפסוק (כג, ה) "כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב לו עזב תעזב עמו", ובתרגום: "משבק תשבוק מאד בלבך עלוהי ותפרק עמיה", התורה דורשת מן האדם להתנהג עם אויבו, כאילו הוא אוהבו. ודבר זה הוא ע"י הכח של 'מח שליט על הלב', שע"י יכול האדם לבא למדרגה זו ש'לא לכעוס ח"ו וגם שלא לשלם לו כפעלו ח"ו אלא אדרבה לגמול לחייבים טובות'.

וראוי להביא כאן יסוד גדול בעניין זה העולה מדברי התוספות בפסחים (ק"ג: ד"ה זרסא) על מה דאיתא בגמרא (ב"מ ל"ג:): "אוהב לפרוק ושונא לטעון מצוה בשונא כדי לכופ את יצרו", והקשו התוס', שהרי בפשטות מדובר ב'שונא' שעל פי תורה צריך לשנאותו, והיינו כגון שראה בו דבר עבירה, ואם כן מה כפיית יצר שייך בזה (והתוס' בב"מ תירצו דלא מיירי במי שמותר לשנאותו), ותירצו: "כיון שהוא שונאו, גם חבירו שונא אותו, דכתיב 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם', ובאין מתוך כך לידי שנאה גמורה ושייך כפיית יצר".

אמנם יש מצוה לשנאותו, אבל צריך להיזהר שלא להגיע לשנאה יתירה, שכבר אינה שייכת לשנאה מחמת העבירה שעשה, וזאת צריך לכופ.

אגב לומדים מכאן עוד יסוד גדול, כי הנה פעמים רבות שהאדם מתחבט בין שני מצוות שיכול לעשות רק אחד מהם, איזה מהם יעדיף, ולימדנו חז"ל מבחן אחד בזה,

והוא כאשר באחת מן המצוות יש בחינה של 'לכופ את יצרו', או אז יש לו לבחור דווקא במצוה זו, שבכך יש לה עדיפות על פני כל מצוה אחרת.

באופן אחר איתא בתומר דבורה לבאר עניין 'לכופ את יצרו' אף במי שצריך לשנאותו, והוא בדבריו שם במידת הקב"ה שלא החזיק לעד אפו, וכותב: "וזו מדה ראויה לאדם להתנהג בה עם חבריו, אפלו שהוא רשאי להוכיח ביסורים את חברו או את בניו והם מתיסרים, לא מפני זה ירבה תוכחתו ולא יחזיק כעסו אפלו שכעס, אלא יבטלנו ולא יחזיק לעד אפו. גם אם הוא אף המותר לאדם, כעין שפירשו 'כי תראה חמור שונאך' וגו', ופרשו (פסמיס טז) מה היא השנאה הזאת, שראה אותו עובר עבירה והוא יחיד אינו יכול להעיד ושונא אותו על דבר עבירה, ואפילו הכי אמרה תורה 'עזב תעזב עמו' - 'שבוק ית דבלבך', אלא מצוה לקרב אותו באהבה, אולי יועיל בדרך זה, והיינו ממש מדה זו 'לא החזיק לעד אפו'".

העולה למעשה - שעיקר עבודת האדם היא לעבוד את ה' דווקא מתוך הרע

כפי שכבר דיברנו בשיעור הקודם, תמצית הפרק היוצא למעשה, שעיקר עבודת האדם בעולם הזה היא לחיות דווקא בתוך הרע, ומשם להילחם ולהתגבר על הרע, אמנם יש בחינה של צדיק שכבר ביטל את הרע וכבר אין לו התעסקות עם זה, אולם זוהי מדרגה מיוחדת של 'עולמך תראה בחיך', אבל עיקר העבודה בהאי עלמא היא להילחם תמיד עם הרע, ואפילו אדם נעלה כזה כמו הבינוני, שאינו עובר שום עבירה במחשבה דיבור ומעשה, אי אפשר לתאר מדרגה נשגבה כזו, מכל מקום הוא עדיין מתמודד עם הרע, כי תכלית האדם בעוה"ז הוא להילחם, ומה שיש בו רע אין זה חיסרון אלא זהו מהות האדם, לכן קיבלנו את התורה, ולכך אנו בני ישראל, אשר בשבילנו נבראה כל הבריאה, ועל כך "ישראל אשר בך אתפאר", כי יש בנו רע שצריך להילחם בו.

לא כל אחד שווה בבחינת הרע אשר בקרבנו, זה יש לו ניסיון כזה וזה ניסיון אחר, כי כל אחד יש לו את תפקידו המיוחד שאותו הוא צריך לפעול, והרי הוא יחיד בעולמו בחלק העבודה שלו, כל המצבים והכלים שיש לו בראם הקב"ה במיוחד בשבילו והכל

לתכלית ולמטרה זו שיוכל לתקן את חלקו המיוחד לו, וכשמתגבר אזי הוא ראוי לתואר בן המלך. זאת אסור לשכוח, שהקב"ה מסר בידינו שליחות, וכל אחד עם כל ניסיונות וקשייו, זהו השליחות המיוחדת שלו, בדקדוק מכוון כפי מה שצריך לתקן.

דבריז חיים זקיימים ^{כס"ד}

כולנו מקיימים את תקנתו של כ"ק אדמו"ר הזקן זי"ע
לימי השובבי"ם
לתת סך דמי הבשר של יום אחד בשבוע להכנסת כלה,
כתקנת כ"ק אדמו"ר הזקן זי"ע, וכפי שמובא במכתב
מבנו כ"ק אדמו"ר הריי"ד זי"ע:
לא יפחות מארבעה פעמים ח"י לשבוע כמנין חס"ד

השנה ימי השובבי"ם ת"ת
תורמים את סך דמי התיקון 72×8
ס"ה 576 ש"ח
למפעלי הצדקה והחסד "חסד לאברהם"
אשר עוזר ותומך במשפחות אנ"ש
מדי חודש בחודשו
ובעת נישואי צאצאיהם.

או בכרטיס אשראי **ב'נדרים פלוס'**
מוסדות סטריקוב בארה"ק
מפעלי צדקה וחסד חסד לאברהם

כמו"כ ניתן להעביר
לידי הגבאים
בבתי מדרשינו

לתרומות חייגו
052-762-0204

את דמי תיקון שובבי"ם להכנסת כלה כבר נתת?

הזמן אזל!

שובבי"ם ת"ת עוד מצטט מאחורינו

עדיין לא מאוחר!

הזדרז לקיים את מצות רבותינו ותרום עוד עכשיו את סך התיקון 576 ש"ח עבור עזר נישואין סטריקוב

או בכרטיס אשראי בינרדים פלוס
מוסדות סטריקוב בארה"ק
מפעלי צדקה וחסד חסד לאברהם

כמו"כ ניתן להעביר
לידי הגבאים
בבתי מדרשינו

לפרומות חייגו
052-762-0204

